

ספרות עברית וכללית

לבתי ספר דתיים עצמאיים

על פי תכנית הרפורמה ללמידה משמעותית

הוראות לנבחן

- א. משך הבחינה: שעה וחצי.
- ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה ארבעה פרקים.
פרק ראשון:	יצירות בנושא "הזמן"	—	(25x1)	—	25 נקודות
פרק שני:	יצירות בנושא "השואה"	—	(25x1)	—	25 נקודות
פרק שלישי:	משל	—	(25x1)	—	25 נקודות
פרק רביעי:	קריאה מונחית	—	(25x1)	—	<u>25 נקודות</u>
	סה"כ	—		—	100 נקודות
- ג. חומר עזר מותר בשימוש: אין.
- ד. הוראות מיוחדות:
- (1) רשום בראש כל תשובה את מספר הפרק ואת מספר השאלה שבחרת להשיב עליה.
 - (2) אין להדגים באמצעות אותה יצירה בתשובות שונות.
 - (3) שים לב לכתב, לכתוב, לפיסוק ולכללי הדקדוק.

כתוב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב בטיטה (ראשי פרקים, חישובים וכדומה).
רשום "טייטה" בראש כל עמוד טייטה. רישום טייטות כלשהן על דפים שמחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה!

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

ב ה צ ל ח ה !

/המשך מעבר לדף/

ה ש א ל ו ת

פרק ראשון — יצירות בנושא "הזמן" (25 נקודות)

ענה על אחת מן השאלות 1-2.

1. הזמן / א' מרגלית; בינתים / צ' יאיר

ענה על שני הסעיפים א-ב.

- א. כל אחד מן השירים, "הזמן" ו"בינתים", מביע יחס שונה כלפי הזמן החולף. הסבר את היחס של הדובר כלפי הזמן בכל אחד מן השירים. בסס את דבריך על שתי דוגמאות מכל שיר.
- ב. לפניך הבית האחרון בכל אחד מן השירים "הזמן" ו"בינתים". קרא את שני הבתים, וענה על השאלה שאחריהם.

<u>הזמן</u> / א' מרגלית	<u>בינתים</u> / צ' יאיר
זה הזמן שפכים נוזל לו, וכמו גרגרים הוא נושר, שפנחל אכזב הוא אוזל לו, וכחבל שאין לו קושר.	אחרי צלצלך בשער עד השוער פותח – מדי עריכת התה ועודו רותח מהר וחיה וחיים ראה בין ערבים", כי עקר החיים הוא "בינתים".

פרש את שני הבתים, והסבר את התרומה של כל אחד מהם לבניית המשמעות של כל שיר.
(13 נקודות)

2. האתמול / ד' זריצקי

ענה על שני הסעיפים א-ב.

- א. ברשימה "האתמול" המחבר משתמש בלשון ציורית כדי לתאר ימי "אתמול" משני סוגים. תאר את שני הסוגים, והסבר כיצד הלשון הציורית מעצבת אותם. (16 נקודות)
- ב. על פי הרשימה, לאדם יש אפשרות לבחור את סוג האתמול שלו. הסבר והדגם את אפשרות הבחירה הזאת על פי הרשימה "האתמול". (9 נקודות)
- /המשך בעמוד 3/

פרק שני — יצירות בנושא "השואה" (25 נקודות)

ענה על אחת מן השאלות 3-4.

3. לפניך הבית האחרון בכל אחד מן השירים "המברח הקטן" ו"רעב". קרא את שני הבתים וענה על השאלה שאחריהם.

רעב / ה' נלקח
תרגום: ב' טנא

המברח הקטן/ הנריקה לאזו ברט
תרגום: ב' טנא

בְּעֵינַי מִחֶשֶׁךְ וְצֶלַח,
כֵּן-לִי, רַחֲמֶיךָ עָלַי גָּלוּ!
וּפְרוֹסֶת לֶחֶם אֵלַי שָׁלַח!
רָאָה – חֶסְרִתִּי הַיּוֹם מַעֲט כָּל כֶּךָ!

לֹא עוֹד בְּצֶלֶךְ אֶחְסֶה,
קוֹלִי לֹא יְבוֹא מִמֶּרְחֶק.
אֲבָךְ הַחֻצוֹת יִכְסֶה
גּוֹרֵל יְלֻדוֹתַי שְׁנִמְחֶק.
וְרַק זֶה עֲוִית שִׁפְתוֹתַי
תִּקְפֹּא בְּדֹאגָה הָאֶחָת:
מִי לָךְ, אִמִּי שְׁלִי
פֶת לֶחֶם יָבִיא לְמִחְרָת?

אל מי פונה הדובר בשיר "המברח הקטן", ואל מי פונה הדובר בשיר "רעב"?
הסבר והדגם מה אפשר ללמוד על הדובר בכל אחד מן הבתים שלעיל.

4. ענה על שני הסעיפים א-ב.

- א. ציין שתיים מן התכונות של הדובר בשיר "המברח הקטן" (בתשובתך אל תכתוב על הבית האחרון בשיר), והסבר כיצד סייעו לו תכונות אלה בחייו. (14 נקודות)
- ב. הבית הראשון בשיר "רעב" מסתיים בשורה: "לאכל! לאכל! לאכל!".
הסבר את התרומה של החזרה על המילה "לאכל" להבנת המצב של הדובר בשיר.
בסס את דבריך על השיר כולו.

(11 נקודות)

פרק שלישי – משל (25 נקודות)

ענה על אחת מן השאלות 5-6.

5. פרעוש וגמל / ר' ברכיה הנקדן

ענה על שני הסעיפים א-ב.

א. ציין שתיים מן התכונות של הפרעוש ושתיים מן התכונות של הגמל על פי המשל, והסבר

כיצד תכונות אלה באות לידי ביטוי בהתנהגות של כל אחד מהם. (15 נקודות)

ב. הפרעוש והגמל מייצגים טיפוסים שונים של בני אדם.

על פי הנמשל, הסבר מי הם טיפוסים אלה, וכתוב מה המשל מלמד על היחסים בין שני

הטיפוסים האלה. (10 נקודות)

6. החבית / א' קרילוב

ענה על שלושת הסעיפים א-ג.

א. האיש הלוקח את החבית בהשאלה מכונה "אדם אחד", אך כאשר הוא משיב אותה, הוא

מכונה "ברנש".

מהי לדעתך הסיבה לשינוי זה? הסבר את דבריך על פי עלילת המשל. (8 נקודות)

ב. ציין שלוש תכונות של בעל החבית, והסבר כיצד אפשר ללמוד עליהן מעלילת המשל.

(12 נקודות)

ג. "[...] גם כי יזקין לא יסור ממנה" (משלי, כ"ב, ו').

הסבר כיצד הרעיון המובע בפסוק מספר משלי בא לידי ביטוי בנמשל. (5 נקודות)

פרק רביעי – קריאה מונחית (25 נקודות)

ענה על אחת מן השאלות 7-8.

7. מהו הערך המרכזי (למשל ערך דתי, ערך חברתי, ערך מוסרי) בספר שקראת? הסבר והדגם כיצד

הוא בא לידי ביטוי בספר הקריאה (למשל באמצעות הדמויות, התפתחות העלילה, סמלים

מרכזיים).

8. תאר שלושה ניגודים בין דמויות או בין מצבים בספר שקראת, והסבר את תרומתם להבנת היצירה.

בהצלחה!